

Brussel, 8 juni 2021
(OR. en)

9586/21

CT 78
ENFOPOL 220
COTER 67
JAI 691

RESULTAAT BESPREKINGEN

van:	het secretariaat-generaal van de Raad
d.d.:	7 juni 2021
aan:	de delegaties
nr. vorig doc.:	8633/21
Betreft:	Conclusies van de Raad over de impact van de COVID-19-pandemie op de dreiging die uitgaat van terrorisme en gewelddadig extremisme, en op instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, en hun activiteiten – <i>Conclusies van de Raad (7 juni 2021)</i>

In de bijlage gaan de conclusies van de Raad over de impact van de COVID-19-pandemie op de dreiging die uitgaat van terrorisme en gewelddadig extremisme, en op instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, en hun activiteiten. De Raad (Justitie en Binnenlandse Zaken) heeft deze conclusies in zijn 3799e zitting, op 7 juni 2021, goedgekeurd.

CONCLUSIES VAN DE RAAD OVER

"De impact van de COVID-19-pandemie op de dreiging die uitgaat van terrorisme en gewelddadig extremisme, en op instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, en hun activiteiten"

Inleiding

1. De Raad van de Europese Unie is van oordeel dat de terroristische dreiging voor de lidstaten weliswaar hoog blijft, maar tot dusver niet is toegenomen als gevolg van de COVID-19-pandemie. Sommige terroristische activiteiten hebben zich echter meer naar het internet verplaatst en bij sommige groepen is de radicalisering al merkbaar toegenomen.
2. De Raad erkent dat de instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme zich hebben moeten aanpassen aan de beperkingen als gevolg van de COVID-19-pandemie en in toenemende mate hebben moeten vertrouwen op (veilige en efficiënte) onlinevermogens.
3. De Raad is tevens van oordeel dat de sociaal-economische gevolgen van de COVID-19-pandemie op de middellange tot lange termijn een negatieve impact kunnen hebben op terroristische en gewelddadige extremistische dreigingen en kunnen bijdragen tot de groei van broedplaatsen voor radicalisering in verschillende ideologische kringen.
4. De Raad is derhalve vastbesloten ervoor te zorgen dat de instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme in de lidstaten over passende middelen en instrumenten beschikken om continu en efficiënt te kunnen reageren op de zich ontwikkelende terroristische en extremistische dreigingen.

Huidige situatie

5. De Raad merkt op dat de COVID-19-pandemie een verschillende impact heeft gehad op instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme; veiligheids- en inlichtingendiensten en de meeste rechtshandavingsinstanties werden geconfronteerd met beperkingen bij een aantal van hun activiteiten, zoals fysieke vergaderingen of operationele werkzaamheden, terwijl andere bevoegde instanties hier geen last van hadden.

6. De Raad benadrukt dat de rol van de onlinedimensie sinds het begin van de pandemie is toegenomen, niet alleen omdat sommige terroristische en extremistische dreigingen steeds meer van een fysieke naar een onlineomgeving zijn verschoven (bijvoorbeeld communicatie, financiering, propaganda, radicalisering, aanwerving enz.) en er daarbij op grotere schaal gebruik is gemaakt van een breder scala aan nieuwe technologieën en instrumenten (cryptovaluta, versleutelde toepassingen, gedecentraliseerde 3.0 websites enz.), maar ook omdat de instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme voor hun dagelijkse werkzaamheden zijn moeten overschakelen op (meer) onlineactiviteiten.
7. De Raad onderkent de uitdagingen die de COVID-19-pandemie met zich mee heeft gebracht voor de dagelijkse werkzaamheden van de instanties die betrokken zijn bij de bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, met name wat betreft de behandeling van gerubriceerde informatie, en erkent dat het juiste evenwicht moet worden gevonden tussen enerzijds het waarborgen van de operationele capaciteit en veiligheid voor onlineactiviteiten ter bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme en anderzijds de inachtneming van de regels voor de verwerking van gerubriceerde informatie.
8. Hoewel fysieke bijeenkomsten en activiteiten van cruciaal belang zijn voor activiteiten ter bestrijding van terrorisme en gewelddadig extremisme, met name wanneer "vertrouwensrelaties" hierin een grote rol spelen, wijst de Raad erop dat gezamenlijke inspanningen en wederzijdse synergieën ook online gerealiseerd kunnen worden, waardoor de instanties tijd, geld en natuurlijke hulpbronnen kunnen besparen mits de vertrouwelijkheidsvereisten en netwerkbeveiliging dit toelaten.
9. Hoewel de Raad erkent dat de COVID-19-pandemie niet heeft geleid tot een duidelijke toename van het aantal terroristische aanvallen, zouden de pandemie en de sociaal-economische gevolgen daarvan op de middellange tot lange termijn een vruchtbare voedingsbodem kunnen zijn voor extremistische propaganda (voor verschillende ideologieën). In dit verband moet worden opgemerkt dat extreemlinkse, extreemrechtse en islamistische extremistische groeperingen COVID-19 reeds in hun propaganda hebben opgenomen. Andere overwegingen hebben betrekking op de onzekerheid en de angst die door de pandemie zijn ontstaan, en op het feit dat er meer tijd online wordt doorgebracht, wat de kwetsbaarheid voor gewelddadige extremistische propaganda kan vergroten.

10. De Raad erkent dat sommige gewelddadige randgroepen van "coronaontkennende" bewegingen en groeperingen die zich verzetten tegen overheidsmaatregelen om de verspreiding van COVID-19 in te dammen en die extremisten uit verschillende ideologische achtergronden hebben aangetrokken, uiteindelijk veiligheidsproblemen met zich mee zouden kunnen brengen vanwege hun potentieel om geweld te plegen, waardoor er, afhankelijk van hoe ze zich ontwikkelen, mogelijk verdere inspanningen nodig zijn om deze groeperingen aan te pakken.

Behoeftte aan actie

11. Gezien de situatie erkent de Raad het werk dat de lidstaten reeds hebben verricht, binnen hun eigen nationale kaders en via hun bevoegde instanties, om het inzicht in en de inschatting van de onlinedimensie van de terroristische en gewelddadige extremistische dreiging voortdurend te actualiseren, en verzoekt hij de lidstaten op vrijwillige basis te blijven bijdragen tot dat inzicht en die inschatting door informatie te verstrekken aan de relevante EU-instanties. In dit verband en binnen hun respectieve bevoegdheden moeten EU-Intcen en Europol nog diepgaandere evaluaties uitvoeren van de impact van de pandemie op terreuroperaties en mogelijke pogingen van terroristische organisaties en gewelddadige extremistische groeperingen om misbruik te maken van de huidige crisis.
12. De Raad VERZOEKT de lidstaten spoedig uitvoering te geven aan de bepalingen van de verordening ter bestrijding van de verspreiding van terroristische online-inhoud¹, en VERZOEKT de Commissie en de EU-eenheid voor de melding van internetuitingen de lidstaten te blijven steunen met hun technische en operationele deskundigheid.
13. Op basis van de onlinedimensie van de terroristische en gewelddadige extremistische dreigingen en andere gerelateerde verschijnselen, zoals de polarisatie van de samenleving, desinformatie en gewelddadige bewegingen van "coronaontkenners", alsook de huidige technologische mogelijkheden zoals die in verband met artificiële intelligentie, ONDERSTREEPT de Raad dat de invloed van algoritmen en hun rol bij het in de hand werken van radicalisering en gewelddadig extremisme een ander belangrijk punt is dat aandacht verdient².

---

¹ PB L 172 van 17.5.2021, blz. 79.

² Doc. 12735/20. De rol van algoritmische amplificatie bij het promoten van gewelddadige en extremistische inhoud en de verspreiding ervan op platforms en sociale media (paper van de EU-CTC uit december 2020).

14. De lidstaten en de Commissie worden AANGEMOEDIGD door te gaan met hun inspanningen om alle soorten illegale extremistische en terroristische propaganda, aanzetting tot geweld en de illegale financiering van haatzaaiende uitlatingen en gewelddadig extremisme tegen te gaan. De Raad ONDERSTREEPT de belangrijke bijdrage die aanbieders van internetdiensten kunnen leveren aan de strijd tegen illegale inhoud en de verveelvoudiging van die inhoud, ook in de context van de wet digitale diensten die momenteel in behandeling is.
  15. De Raad merkt tevens op dat er meer aandacht moet worden besteed aan opkomende dreigingen en veiligheidsrisico's, alsook aan kansen die voortvloeien uit nieuwe technologieën. Hij onderstreept de rol van de EU-innovatiehub als waarnemingscentrum voor nieuwe technologische ontwikkelingen en als aanjager van innovatie, onder meer door het ontwikkelen van standaard technische oplossingen voor de lidstaten op het gebied van interne veiligheid, overeenkomstig de mandaten van de betrokken agentschappen.
  16. Rekening houdend met de verplichtingen en beperkingen die vanwege de COVID-19-pandemie zijn opgelegd, alsook met de beoordeling dat een deel van de inspanningen en synergieën online kan plaatsvinden – onafhankelijk van de beveiligde communicatieplatforms en -systemen die reeds door de bevoegde autoriteiten worden gebruikt voor samenwerking tussen en binnen de lidstaten – ONDERKENT EN ONDERSTREEPT de Raad tevens dat het uiterst belangrijk is beveiligde videoconferentiesystemen te ontwikkelen die het mogelijk maken gerubriceerde informatie te bespreken. De Raad ONDERKENT tevens het belang van de verdere ontwikkeling van beveiligde kanalen voor de schriftelijke uitwisseling van gerubriceerde gegevens.
-